

Prof. dr hab. Michał Brzoza-Brzezina
Katedra Ekonomii Ilościowej
Szkola Główna Handlowa w Warszawie

Warszawa, 15.03.2024

Recenzja dorobku naukowego i dydaktycznego dr Mariusza Górajskiego sporządzona w związku z postępowaniem habilitacyjnym

1. Informacje ogólne

Dr Mariusz Górajski uzyskał tytuł doktora w 2012 r. na Uniwersytecie Łódzkim na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Półgrupowe podejście do stochastycznych równań z opóźnieniem”. Od 2008 r. pracuje na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.

Po uzyskaniu stopnia doktora Pan Górajski opublikował łącznie 31 artykułów naukowych w recenzowanych czasopismach naukowych, w tym szesnaście w czasopismach indeksowanych w bazie Web of Science. Ponadto Pan Górajski opublikował jedną monografię i cztery rozdziały w monografii. Od strony ilościowej łączny impact factor wymienionych publikacji wyniósł ponad 29, zaś liczba punktów MEiN 1945.

Prace Pana Górajskiego dotyczą przede wszystkim kwestii polityki pieniężnej (ze szczególnym uwzględnieniem optymalnej polityki pieniężnej), procesów cenotwórczych oraz polityki makroostrożnościowej. Podstawą wniosku habilitacyjnego jest cykl publikacji pt. „Optymalne decyzje gospodarcze w warunkach niepewności i ryzyka”, na który składa się dziesięć publikacji.

Cytowania prac Pana Górajskiego kształtują się następująco. W bazie Web of Science cytowań 101, w bazie Scopus cytowań 111, w Google Scholar cytowań 279.

Pan Górajski pozyskiwał środki na badania oraz uczestniczył w projektach z finansowaniem zewnętrznym. Pięciokrotnie kierował projektami badawczymi finansowanymi przez MSWiN, Narodowy Bank Polski oraz Narodowe Centrum Nauki (konkurs Sonata). Trzykrotnie uczestniczył w projektach badawczych finansowanych ze środków MSWiN oraz NCN w roli wykonawcy.

Pan Górajski wielokrotnie pełnił też funkcję recenzenta w krajowych i międzynarodowych czasopismach, a także w konkursach NCN. Pan Górajski wygłosił referaty na ponad 30 konferencjach naukowych, w tym 11 zagranicznych. W tym ostatnim kontekście warto podkreślić udział w bardzo dobrej konferencji Econometric Society w Mediolanie.

Pan Górajski pracuje też w roli konsultanta w Głównym Urzędzie Statystycznym w Warszawie, gdzie łączy pracę naukową z implementacją jej wyników. Dotyczy to w szczególności badań nad funkcją produkcji oraz luką popytową. Prowadzone w GUS projekty naukowe realizowane były we współpracy z Bankiem Światowym i Międzynarodowym Funduszem Walutowym i zaowocowały publikacją raportów z badań wydanych przez te instytucje.

2. Ocena merytoryczna cyklu publikacji

Jako główne osiągnięcie naukowe Pan Górajski wskazał cykl artykułów naukowych zatytułowany „Optymalne decyzje gospodarcze w warunkach niepewności i ryzyka”. Na cykl składa się dziesięć opracowań, opublikowanych w krajowych i międzynarodowych czasopismach.

Zagadnienie optymalnego sposobu prowadzenia polityki gospodarczej (ze szczególnym uwzględnieniem polityki pieniężnej) jest głęboko zakorzenione w literaturze ekonomicznej. Poza walorem teoretycznym dotyka też bardzo ważnego aspektu praktycznego. Badania Habilitanta dotyczą zatem istotnego zagadnienia makroekonomicznego.

Większość przedstawionych prac skupia się *explicite* na tym zagadnieniu. Część badań prowadzona była na bazie modeli wektorowej autoregresji (VAR). Na przykład w pracy Milo i in (2013) autorzy estymują model VAR dla Polski, a następnie rozwiązują problem optymalnego sterowania zakładając różne warianty funkcji straty banku centralnego. Podobnie w modelu Bogusz i in. (2015) w środowisku VAR porównywana jest skuteczność różnych strategii celu inflacyjnego, a w pracy Górajski i Ulrichs (2016) uwzględniane jest dodatkowo ryzyko.

W kontekście wykorzystania modeli VAR do badania optymalnej polityki pieniężnej moją wątpliwość budzi to, jak przeprowadzone badanie optymalnej polityki pieniężnej wpisuje się w dyskusję o polityce opartej o reguły lub uznaniowej. Habilitant twierdzi w Autoreferacie, że symulacje prowadzone z wykorzystaniem modelu VAR odpowiadają wariantowi opartemu o reguły. W symulacjach z modelu VAR założona jest stałość parametrów, co można próbować interpretować jako zobowiązanie banku centralnego do przestrzegania zasad. Jednak w modelu strukturalnym w polityce dyskrecjonalnej parametry funkcji reakcji banku centralnego także są stałe, różnica zaś (wobec polityki opartej o reguły) polega na tym, że bank centralny nie wpływa na oczekiwania dotyczące przyszłej polityki. Nie jestem przekonany, że model VAR jest w stanie pozwolić na rozróżnienie tych dwóch rodzajów prowadzonej polityki.

Kolejne trzy prace dotyczą również kwestii optymalności polityki pieniężnej (jedna także polityki makroostrożnościowej), jednak narzędziem są tu strukturalne modele klasy DSGE. Ich zaletą jest brak wątpliwości co do charakteru polityki (jest to polityka oparta o reguły). Szczególnie interesujące są badania dotyczące optymalnej polityki pieniężnej w modelu z heterogenicznymi sztywnościami cenowymi (Górajski i in 2023) oraz o koordynacji polityki pieniężnej i makroostrożnościowej (Górajski i Kuchta 2023). Te prace uważam jednoznacznie za najlepsze w całym cyklu, reprezentują wysoki poziom naukowy i warsztatowy. Zastanawiam się, dlaczego Autorom nie udało się opublikować ich w lepszych czasopiśmie niż Economic Modelling i North American Journal?

Obok głównego tematu cyklu, część przedstawionych przez habilitanta prac dotyczy także sposobu ustalania cen przez przedsiębiorstwa. Pozornie może się wydawać, że zagadnienie to nie jest związane z tematem głównym. Jednak w praktyce kwestie te są powiązane. Sztywności cenowe odgrywają kluczową rolę w determinowaniu wpływu polityki pieniężnej na gospodarkę. W efekcie sposób ustalania cen wpływa na ocenę optymalnego sposobu prowadzenia polityki pieniężnej. Dla przykładu, bardzo popularny w literaturze schemat Calvo zakłada stałe prawdopodobieństwo zmiany ceny. Przy takim założeniu wyższa inflacja powoduje wyższe koszty (najpewniej przeszacowane) co z kolei przeszacowuje korzyści ze jej stabilizowania. Modele kosztów menu pozbawione są tej wady.

W pracy Baranowski, Górajski, Malaczewski, Szafranski (2014) Autorzy porównują model nowokeynesistowski w wariacie Calvo i w wariacie kosztów menu. Samo zagadnienie jest ciekawe, jednak finalnie nie jest jasne co z artykułu wynika. Autorzy pokazują, że funkcje reakcji różnią się pomiędzy modelami (co nie zaskakuje) ale brak jest dalej idących wniosków, np. o lepszym dopasowaniu któregoś ze schematów do danych.

Wszystkie przedstawione opracowania wykorzystują formalne modele ekonometryczne bądź strukturalne, w szczególności wektorową autoregresję oraz DSGE. Badania wykorzystują narzędzia w sposób kompetentny, świadczący o zrozumieniu problemu dopasowania narzędzia do pytania badawczego. Opracowania stawiają istotne pytania badawcze, mają klarowną strukturę i są napisane w sposób przejrzysty. Opracowania po angielsku napisane są dobrym angielskim.

Przedstawione badania oceniam jako dobre, a uwagi sformułowane powyżej nie zmieniają mojego pozytywnego zdania o cyklu publikacji oraz o jego wkładzie do rozwoju nauki ekonomicznych.

3. Ocena dorobku w kontekście wniosku habilitacyjnego

Poniżej przedstawiam ocenę poszczególnych aspektów dorobku naukowego Pana Górajskiego.

Pozytywnie oceniam jakość naukową przedstawionego dorobku, ze szczególnym uwzględnieniem cyklu publikacji będącego podstawą wniosku. Cykl jest spójny, dotyczy ważnych zagadnień a artykuły prezentują dobry poziom naukowy. W szczególności umiejętnie łączą ważne pytania badawcze z adekwatnie zastosowanymi metodami ilościowymi, Pan Górajski pokazuje też umiejętność korzystania zarówno z dorobku ekonometrii jak i modelowania strukturalnego. Artykuły są napisane w sposób przejrzysty i są dopracowane pod względem językowym.

Umiarkowanie pozytywnie oceniam miejsce publikowania prac. Część artykułów została opublikowana w solidnych międzynarodowych czasopismach z drugiej

kategorii na brytyjskiej liście AJG. Należy jednak zaznaczyć, że choć solidne, to jednak są to czasopisma niewywierające istotnego wpływu na rozwój nauki światowej. Do wyższej oceny w tej kategorii oczekiwałbym, by przynajmniej część dorobku w zakresie ekonomii monetarnej była opublikowana w czasopismach kategorii 3 lub wyższej, reprezentujących przynajmniej poziom IJCB czy JIMF. Zachęcam habilitanta, by na kolejnych etapach kariery naukowej postawił sobie taki cel. Na plus zaliczam to, że Pan Górajski uniknął pokusy publikowania artykułów w wysokopunktowanych (na liście MEiN) czasopismach, których jakość zupełnie nie odpowiada punktacji a charakter procesu publikacyjnego nosi znamiona drapieżności (takich jak *Energies*, *Sustainability* czy *European Research Studies Journal*).

Pozytywnie oceniam uczestnictwo w badaniach finansowanych z zewnętrznych środków, ze szczególnym uwzględnieniem samodzielnego pozyskiwania grantów. Jak pisałem powyżej, Pan Górajski pięciokrotnie pełnił funkcję kierownika projektu, trzykrotnie uczestniczył w projektach w roli wykonawcy. Są to wyniki więcej niż zadowalające w kontekście aktywności predestynującej do uzyskania stopnia doktora habilitowanego.

Pozytywnie oceniam też element współpracy z Głównym Urzędem Statystycznym. Charakter współpracy wypełnia w moim odczuciu wymogi stawiane przed habilitantem w art. 219 pkt 3 Ustawy, zgodnie z którymi warunkiem nadania stopnia doktora habilitowanego jest wykazanie się aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej instytucji.

Umiarkowanie pozytywnie oceniam widoczność prac Pana Górajskiego. Posiadają one wprawdzie ponad sto cytowań w bazach Scopus i Web of Science, trzeba jednak zaznaczyć, że większość cytowań dotyczy artykułów o tematyce medycznej.

Prace przedstawione jako główne osiągnięcie badawcze są cytowane znacznie rzadziej.

Obszarem, który oceniam umiarkowanie pozytywnie jest też umiędzynarodowienie działalności naukowej. Po stronie pozytywnej należy wskazać na publikowanie większości prac w języku angielskim, a znacznej części prac w czasopismach międzynarodowych. Pan Górajski prezentował też artykuły naukowe na 11 konferencjach zagranicznych. Po stronie negatywnej widzę natomiast bardzo ograniczony zakres współpracy naukowej z pracownikami zagranicznych ośrodków badawczych (z tego co widzę, to taka współpraca została podjęta tylko raz, ok. 15 lat temu).

4. Konkluzja

Dorobek naukowy Pana Mariusza Górajskiego oceniam pozytywnie. Artykuły naukowe wskazują na umiejętność (i) zadawania ważnych pytań ekonomicznych, (ii) wykorzystania adekwatnych narzędzi ilościowych do odpowiadania na nie oraz (iii) opisanie wyników w sposób logiczny i przejrzysty. Prowadzone badania spełniają ustawowy wymóg wniesienia znacznego wkładu w rozwój dyscypliny.

Stosunkowo największe wątpliwości budzi zakres współpracy międzynarodowej oraz niska cytowalność prac z zakresu przedstawionego jako główny osiągnięcie naukowe. W efekcie wpływ pracy naukowej na literaturę światową jest mniejszy, niż można by oczekiwać, biorąc pod uwagę poziom naukowy przedstawionych prac.

Podsumowując, moim zdaniem, pomimo pewnych niedostatków w zakresie umiędzynarodowienia, dorobek dr. Mariusza Górajskiego stanowi znaczny wkład do rozwoju ekonomii i uprawnia do uzyskania stopnia doktora habilitowanego.

Michał Brzoza-Brzezina